

Anders vanaf moment één

Regisseur Ivo van Hove en choreograaf Anne Teresa De Keersmaeker maakten voor het Broadway Theatre in New York een nieuwe *West Side Story*. Er waren geen heilige huisjes.

Ewoud Ceulemans

NEW YORK

In 1957 debuteerde *West Side Story* van Leonard Bernstein (muziek), Stephen Sondheim (lyrics), Arthur Laurents (tekst) en Jerome Robbins (choreografie) in het New Yorkse Winter Garden Theatre. Afgelopen weekeinde werd de iconische musical in het Broadway Theatre, aan de overkant van de straat, voor het eerst in de VS in een andere choreografie opgevoerd.

Die choreografie is van de Vlaamse choreografe Anne Teresa De Keersmaeker (59). "Ik heb voor haar gekozen omdat ze een van de absolute topchoreografen in de wereld is," zegt Ivo van Hove (61), in Amsterdam creatief directeur van ITA en in New York verantwoordelijk voor de regie van *West Side Story*. "Nog veel belangrijker is dat Robbins voortkwam uit het moderne ballet. Anne Teresa komt uit de moderne dans – dat is iets totaal anders. Ik wilde met iemand werken die niet met Robbins vergeleken zou worden, zodat de nieuwe choreografie op zichzelf kan staan en tegelijk ook diepgeworteld is in New York – daar heeft de moderne dans zijn roots."

Zonder pauze

Van Hoves adagium was: "We hebben alle respect en bewondering voor de originele versie, maar we gaan ons daardoor niet laten intimideren." Van Hove overlegde wel met Stephen Sondheim (89). "Hij houdt van vernieuwing. Hij heeft zijn deur helemaal opengezet voor deze nieuwe interpretatie. Want dat is het echt geworden: een nieuwe interpretatie van *West Side Story*. De mensen die het stuk van voor naar achter kennen, zullen merken dat het vanaf de eerste seconde anders is. Niet om anders te doen, maar gewoon omdat het een *West Side Story* voor de dag van vandaag is."

De nieuwe *West Side Story* vertelt nog steeds het verhaal van The Jets en The Sharks, twee straatbendes in New York die vechten om de heerschappij over hun wijk, en de verboden liefde tussen Tony, de voormalige leider van The Jets, en Maria, de zus van de leider van The Sharks. Alleen klokt de versie van Van Hove en De Keersmaeker af op een uur en 45 minuten.

Ter vergelijking: de klassieke verfilming van Robert Wise uit 1961 duurt 2,5 uur, de originele voorstelling nog een kwartier langer.

De voorstelling is 'een torpedojager', vat Van Hove samen. "Ik wilde een voorstelling zonder pauze. Dit is een tragedie waarin een tijdbom tikt: al die jonge personages gunnen zichzelf geen tijd, en ze krijgen geen tijd om na te denken. Daardoor gebeuren er verschrikkelijke dingen. Dat is de enige verklaring. Want deze jonge mensen zijn geen moordenaars, zijn geen verkrachters. Dat ze dat toch doen en proberen, gebeurt ondanks zichzelf."

Videowall

De ruwheid van het originele verhaal wordt ten volle omarmd door Van Hove, De Keersmaeker, en de twee andere Belgen die bij deze productie betrokken zijn – scenograaf Jan Versweyveld en kostuumontwerper An D'huys. Geen onnodige decorstukken, geen fleurige kostuums: het gros van *West Side Story* speelt zich af op een lege, diepe scène met achteraan een gigantische videowall, waarop close-ups van de personages worden getoond, of vooraf opgenomen beelden van New Yorkse achterafstraatjes. Soms schuift

het scherm open om twee extra sets te tonen: de aftandse drugstore waar The Jets samenkomen, en het groezelige naaiatelier van waaruit The Sharks opereren.

kunst & media

Een snoodard spel
spelen met de liefde

De nieuwe *West Side Story* vertelt nog steeds het verhaal van The Jets en The Sharks, twee straatbendes in New York die vechten om de heerschappij over hun wijk, en de verboden liefde tussen Tony, de voormalige leider van The Jets, en Maria, de zus van de leider van The Sharks. Alleen klokt de versie van Van Hove en De Keersmaeker af op een uur en 45 minuten.

Dat stoetlicke kost
wordt doorgeprikt

De nieuwe *West Side Story* vertelt nog steeds het verhaal van The Jets en The Sharks, twee straatbendes in New York die vechten om de heerschappij over hun wijk, en de verboden liefde tussen Tony, de voormalige leider van The Jets, en Maria, de zus van de leider van The Sharks. Alleen klokt de versie van Van Hove en De Keersmaeker af op een uur en 45 minuten.

Bruine make-up

De leden van die twee bendes lopen rond in straatwear: trainingspakken, leggings, sneakers. Tatoeages zijn alomtegenwoordig: 'Jets for Life' staat in de nek van Tony gegraveerd, zijn tegenhanger bij The Sharks heeft *Tiburón* – het Spaanse woord voor 'haai' – op zijn hals laten tekenen. De beroemde jarenvijftigstijl van het origineel is ver weg: deze *West Side Story* is gegrond in het New York van vandaag.

Dat uit zich ook in de cast: The Sharks, aangevoerd door Bernardo en zijn liefde Anita, is nog steeds een bende van Puerto Ricaanse migranten, maar The Jets zijn een stuk gekleurder dan hun voorgangers. Van Hove: "The Jets worden normaal als witte Amerikanen neergezet, maar ik wilde dat zij het Amerika van nu zouden representeren. *People of colour*, dus, een heel diverse cast."

De Keersmaeker: "Voor sommige rollen, zoals die van Anita of Bernardo, was het heel moeilijk om de juiste persoon te vinden. We wilden authentieke latino's, niet zoals in de film dus." Alle Sharks in de met tien Oscars bekroonde verfilming droegen bruine make-up – zelfs de Puerto Ricaanse Rita Moreno.

Naast een verhaal over een onmogelijke liefde is *West Side Story* ook een verhaal over racisme, vooroordelen en onderdrukking. De Keersmaeker: "*West Side Story* is gebaseerd op Shakespeares *Romeo & Juliet*, maar werd geüpdatet om actueel te zijn in het Amerika van de late jaren vijftig. Die thema's blijken ook vandaag nog zeer relevant te zijn."

Van Hove: "Al die zware thema's – migratie, integratie, racisme, armoede, vooroordelen – komen aan bod. Het mirakel van deze *West Side Story* is dat dat gebeurt op een 'primitieve' manier. Die jongeren spreken niet in speeches en lange volzinnen: ze spreken straattaal, heel direct, de taal van de emotie. Je zegt meteen wat je op het hart ligt, of je zegt het met je vuisten."

West Side Story staat t/m september in Broadway Theatre, New York.

Nog steeds wordt het verhaal van The Jets en The Sharks verteld, maar in het New York van nu

#MeToo

De première van *West Side Story* in New York afgelopen donderdag verliep rumoerig met honderd demonstranten voor de deur van het theater. Zij protesteerden tegen de casting van Amar Ramasar als Bernardo. 'Als mannen anderen kwaad doen, gedijt hun carrière, als vrouwen zich uitspreken, eindigt hun carrière,' stond onder andere op de protestborden die ze bij zich droegen. In 2018 werd Ramasar door het New York City Ballet tijdelijk ontslagen nadat hij een andere prominente danser van het gezelschap expliciete beelden van vrouwelijke collega's hadden gedeeld met elkaar. Volgens een van de vrouwen waren de beelden gemaakt zonder haar toestemming. De beelden waren onderdeel van een correspondentie tussen dansers van het gezelschap. Daarin werden vrouwelijke collega's 'sletten' en 'farm animals' genoemd (boerderijdieren).

→ De nieuwe *West Side Story*
met links Dharon E. Jones
(Riff) en rechts Amar Ramasar
(Bernardo).

FOTO JAN
VERSWEYVELD